

1. ATIPIČNE PLJUČNICE

so "ne bakterijske pljučnice" (ne odgovarjajo na običajne antibiotike)

Značilnosti sindroma

1. subakutni začetek
2. nespecifične sistemske manifestacije
3. neproduktiven, dražeč kašelj
4. sluzast sputum gnojen
5. velikokrat "self-limiting"
6. pogosto glavobol

ETIOLOGIJA

- a) Mikoplazme (ekstracelularne, male G - bak., brez ovojnice)
M. pneumoniae, M. urealyticum, M. hominis, M. genitalis
- b) Klamidije (intracelularne bakterije, ovojnica kot pri G - bak.)
Chlamydia pneumoniae (TWAR), Chl. psittaci, Chl. trachomatis
- c) Rikecije: Coxiella burnetii
- d) Virusi (RSV, influenza, parainfluenca, adenovirusi)
- e) PCP
- f) Legionele

2. MIKROPLAZMA

EPIDEMIOLOGIJA:

- epidemično (družine, kolektivi)
- endemično
- ciklično (3-71)
- vsa starostna obdobja (5-201)
- vir je človek
- prenos kapljičen
- imunost kratkotrajna
- cepljenje neuspešno

PATOGENEZA

Razmnoževanje na sluznici RS, hematogeni razsoj imunološko dogajanje podaljšuje bolezen

KLINIČNA SLIKA:

- inkubacija 2-3 tedne
- splošni znaki ; nizka temperatura ; glavobol

Prizadetost zgornjega in spodnjega RS:

- vse oblike (faringitis, traheobronhitis, pljučnica)
- protrahiran kašelj z minimalnim sputumom! → gnojno krvav → dihalna stiska

Sistemska prizadetost

- useša
- GZS, periferni ŽS
- srce

- sklepi
- GIT, trebušna slinavka

DIAGNOZA :

1. Lab: L < 15, DKS normalna
2. RTG p/c - vse oblike, včasih tipična (intersticijska bronhopnevmonija sp. režnja)
3. serološka.
 - hladni aglutinini (> 1: 256), sicer nespecifični - RVK, IIF, ELISA, DNA test iz brisa žrela
4. izolacija iz brisa žrela ali sputuma

TERAPIJA :

- 14-21d
- tetraciklini 4 x 500mg
- doksiciklin 200- 100mg1d
- eritromicin 30- 50mg 1kgld (otroci), 4 x 500

3. KLADIMIJE

EPIDEMIOLOGIJA:

a) C.pneumonie:
 po vsem svetu
 rezervoar je človek
 epidemije v kolektivih preko celega leta
 precejšnja prekuženost (mlajši odrasli – 60 %)
 obolevnost narašča po 8 letu

b) C. psittaci
 po vsem svetu
 ptice so glavni rezervoar
 kužni so izločki (vdihovanje praha)
 humani prenos je redek

c) C. trachomatis
 endemična področja(indija, srednji Vzhod, Afrika)
 rezervoar je človek
 prenos s kontaktom

KLINIČNI ZNAKI :

Okužbe zg. in sp. RT
 bolečine pri požiranju (pogosteje kot pri mikroplazmi), hripavost
 blage pljučnice, ki se lahko ponavljajo
 hude oblike in potreba po respiratorju (starejši)

okužbe sp. RT:

nenaden začetek s splošnimi simptomi, visoka T
 glavobol, mialgije, artralgijske

dražeč kašelj, sputum sluzast, krvavkast
GIT simptomi, povečana vranica
CŽČ simptomi (motnje psihe in zavesti)
dihalna stiska, potreba po respiratorju
relativna bradikardi

3. A. okužbe po porodu:

- možna izolacija do 14 dni po porodu iz sluznic novorojenčka
- asimptomatsko, redko vnetje veznic
- vnetja zg. in sp. RT (počasne intersticijske pljučnice)

B. okužbe urogenitalnega sistema:

- uretritis, epididimitis, cervicitis, salpingitis, endometritis, apendicitis, peritonitis, Reiteriev sy
- Lymfogranuloma venerum (razjede genitalij z brazgotinjenjem in povečanimi regionalnimi bezgavkami ter splošnimi simptomi ter anatomskimi spremembami v genitalnem predelu - edem perineja, fistule)

C. keratoconjunctivitis chr. follicularis ~trahom)-brazgotinjenje veznice in rozenice (entropijum), slepota , inkluzijski keratokonjunktivitis; otitis media

DIAGNOZA :

1. - Lab normalen
- serologija: RVK, IF (IgM >1:16- porast za 4x, IgG >1:512) - izolacija iz sputuma
2. - anamneza, klinična slika - RVK (>1:64)
- izolacija
3. - serologija : MIF (IgM >1:32), RVK (>1:64)
- izotacija v kulturi (intracelularno- epitelne celice)

TERAPIJA:

1. 10 - 14d
- tetraciklini (4 x500 mg)
- eritromicin (4 x 500mg)
2. enako kot 1
3. doksiciklin (2x200mg); eritromicin 4x500mg; amoksicilin 4x500mg, kinoloni - 7d
eritromicin 50 mg/kgld -14-21d (otroci)

4. LEGIONELOZE

Je vročinska, nenalezljiva bolezen s sistemsko prizadetostjo pri kateri dominirajo pljučni simptomi (Philadelphia 1976, Pontiac 1976)

ETIOLOGIJA:

30 vrst Legionel, najpogosteje pa:

L. pneumophila

L. micdadei

L. bozemanii

so G-neg bacili, ki izločajo endotoksin, eksotoksin, lipaze betalaktamaze, hemolizin, kisle fosfataze, deoksiribonukluaze

EPIDEMIOLOGIJA:

zemlja, stoječe vode, vodovod, klimatske naprave, vodni kondenzorji
sporadično, epidemično, poleti in jeseni
prenos preko zraka, vodnih hlapov, aerosola, preko ran
interhumanega prenosa ni
izvenbolnišnična okužba (0-32%)
bolnišnična (0-47%)
rizični so imunokompromitirani bolniki

KLINIČNA SLIKA:

inkubacija 2-10 d

1. Asimptomatska Pljučne manifestacije:

inkubacija 2-10d

t, glavobol, malgije, utrujenost

suh kašelj, kasneje purulenten

bolečine v prsih

huda prizadetost, dihalna stiska

potreba po umetni ventilaciji

2. Izven pljučne manifestacije:

- GIT simptomi (pogosto prvi)
- relativna bradikardija
- prizadetost CZS (zavest, psiha, epi)
- prizadetost ledvic
- mialgije, artralgie

3. Endokarditis

4. Hemodializne infekcije

5. Pontiaska mrzlica: podobna influenci, spontana ozdravitev

DIAGNOZA:

Lab: L povišani, patološki jetrni testi, hiponatremija
izolacija iz sputuma, plevralnega aspirata
serologija: določanje antgena ELISA, DIFT, DNA
hibridizacijski test (4x prast;>1:256), možnost dvojnih okužb

TERAPIJA:

eritromicin i/v 4g 1 teden in p/o 2 g 1 teden +rifampin
tetaciklini; ciprofloksacin

5. Q-VROČICA

je aktualna sistemska bolezen, ki vključuje atipično pljučnico hepatitis ali oboje

ETIOLOGIJA:

Coxiella burneti: Rikecija – obvezna intracelularna G – neg bakterija (2 fazi: 1 faza – virulentna; 2 faza - ne), odporna na temperaturo

EPIDEMIOLOGIJA:

endemično (ZDA, Kanada, Avstralija, deli Španije)
okužene divje in domače živali (govedo, ovce, mačke, psi)
je zoonoza, prenašalec med živalmi je klop
hudo patogena (1 bakterija) za človeka

direktna okužba s kontaminiranim aerosolom ali materialom (mleko, volna) bolne živali (kotenje)
izvenbolnišnišnične in redko bolnišnične infekcije (transfuzija)
redk interhumani prenos

KLINIČNA SLIKA:

T, glavobol, mialgije, artralgie, neproduktiven kašelj, lahko huda prizadetost z dolgotrajnim
Rtg izvidom (atipična pljučnica)
neprepričljiv fizikalen izvid v primerjavi z Rtg pc (rentgenska pljučnica)
hepatomegalija (hepatitis), (splenomegalija)
tromboflebitis, uveitis, meningitis, spontani splavi
endokarditis (kronična oblika)
lahko kot FUO ali prehodno vročinsko stanje

DIAGNOZA:

- kontakt z domačimi živalmi (govedo, ovce, koze, mačke) – nenadna visoka T, glavobol, jetrna okvara
- RTG plc: subsegmentalna okrogla zasenčenja ob normalnem fizikalnem izvidu
 - izolacija (previdnost)
 - serološka: RVK, IIF in ELISA (IgM proti fazi II)
 - 4x porast titra IgM proti fazi I po 14 dnevih in izginejo po 4 t do 3m
 - IgM visok v kronični obliki in se več let po okužbi (protitelesa proti fazi 1 visji kot proti fazi II)

ZDRAVLJENJE:

- spontane ozdravitve skoraj pri vseh
- 14 dni th - skrašanje časa T in simptomov
- tetraciklini 4 x 250 - 500mg (+TSM ali rifampicin) - doksiciklin 2 x 100mg
- kloramfenikol
- eritromicin, kinoloni

PREPREČEVANJE:

- higiena pri delu z živino (kotenje)
- termicria obdelava mleka